

Iestāde: Finanšu ministrija Struktūrvienība: Eiropas Savienības fondu vadības un kontroles departaments		Dokumenta nosaukums: Metodiskie norādījumi specifisko krāpšanas un korupcijas risku novērtēšanai Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda projektu ieviešanā 2014.-2020.gada plānošanas periodā		
Sagatavoja: Eiropas Savienības fondu ieviešanas vadības nodaļa	Apstiprināts: Vadošās iestādes vadītāja vietā – ES fondu stratēģijas departamenta direktors E.Šadris	Variants: 3	Datums: 05.12.2017.	Lappuse: 1 no 16

4.5.

Metodiskie norādījumi specifisko krāpšanas un korupcijas risku novērtēšanai Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda projektu ieviešanā 2014.-2020.gada plānošanas periodā

Iestāde: Finanšu ministrija Struktūrvienība: Eiropas Savienības fondu vadības un kontroles departaments		Dokumenta nosaukums: Metodiskie norādījumi specifisko krāpšanas un korupcijas risku novērtēšanai Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda projektu ieviešanā 2014.-2020.gada plānošanas periodā		
Sagatavoja: Eiropas Savienības fondu ieviešanas vadības nodaļa	Apstiprināts: Vadošās iestādes vadītāja vietā – ES fondu stratēģijas departamenta direktors E.Šadris	Variants: 3	Datums: 05.12.2017.	Lappuse: 2 no 16

I. Metodikas mērķis un risku novērtējuma veikšanas pamatojums

1. Metodiskie norādījumi specifisko krāpšanas un korupcijas risku novērtēšanai Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda (turpmāk – ES fondi) projektu ieviešanā 2014.-2020.gada plānošanas periodā, **sniedz skaidrojumu par:**
  - 1.1. identificēto ES fondu krāpšanas un korupcijas risku novērtēšanu un risku mazināšanas pasākumu ieviešanu ES fondu vadībā iesaistītajās iestādēs¹, kā arī republikas pilsētu pašvaldībās, ar kurām noslēgts deleģēšanas līgums² (turpmāk visas kopā – iestādes);
  - 1.2. krāpšanas un korupcijas riska novērtēšanas instrumentu un nosaka vienotu metodoloģiju, kas piemērojama ES fondu krāpšanas un korupcijas risku novērtēšanai.
2. Metodikas **mērķis** ir nodrošināt vienotu izpratni par identificēto krāpšanas un korupcijas risku novērtēšanu Regulas (ES) Nr.1303/2013³ 125.panta 4.punkta c) apakšpunkta īstenošanai, kas paredz efektīvu un samērīgu krāpšanas apkarošanas pasākumu ieviešanu, lai nodrošinātu Eiropas Savienības, kā arī valsts budžeta finanšu interešu aizsardzību un novērstu ES fondu un valsts budžeta līdzekļu izkrāpšanu.
3. Metodika ir izstrādāta, pamatojoties uz Eiropas Komisijas vadlīniju 1.pielikumu⁴.
4. Sākot ar 2017.gadu, reizi divos gados⁵ (līdz tam ik gadu) pēc Finanšu ministrijas kā ES fondu vadošās iestādes (turpmāk – vadošā iestāde) pieprasījuma, saskaņā ar šīs metodikas II nodaļā ietvertajiem nosacījumiem, iestādēs tiek veikta specifisko krāpšanas un korupcijas risku novērtēšana tiem riskiem, kas tieši saistīti ar ES fondu likumā⁶ noteikto pienākumu pildīšanu.
5. Iestādes informāciju vadošajai iestādei iesniedz elektroniski, aizpildot šīs metodikas 2.pielikumu „Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020.gada plānošanas perioda krāpšanas un korupcijas risku reģistrs” (turpmāk – risku reģistra forma).
6. Iestāžu veiktais ES fondu krāpšanas un korupcijas risku novērtējums tiek izmantots, gatavojot ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda ES fondu pārvaldības deklarāciju, aizpildot tās sagatavošanā izmantoto pārbaudes lapu un Apliecinājuma maksājuma pieteikuma apstiprināšanai Sertifikācijas iestādei pārbaudes lapu, kā arī “Pasākumu plāna krāpšanas un

¹ [Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020.gada plānošanas perioda vadības likuma](#) (spēkā no 11.07.2014.) 12.panta pirmajā daļā un 14.panta pirmajā daļā norādītās iestādes;

² Starp Finanšu ministriju kā ES fondu vadošo iestādi un republikas pilsētas pašvaldību noslēgts deleģēšanas līgums par integrētu teritoriālo investīciju projektu iesniegumu atlases nodrošināšanu;

³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013.gada 17.decembra Regula (ES) Nr.1303/2013, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006;

⁴ Eiropas Komisijas vadlīnijas "[Krāpšanas riska novērtēšana un efektīvi un samērīgi krāpšanas apkarošanas pasākumi](#)" un to [1.pielikums](#) (2014.gada 16.jūnijs) pieejami Eiropas Komisijas interneta vietnē <http://ec.europa.eu> sadaļā [European Commission /Regional Policy /Information sources /Legislation and guidance /Guidance 2014-2020](#);

⁵ Ņemot vērā, ka 2015. un 2016.gada risku novērtējums liecināja par zemu atlikušo riska līmeni, ES fondu risku pārvaldības darba grupa 2017.gada 7.martā (21.03.2017. protokols Nr.11-08/16) pieņēma lēmumu krāpšanas un korupcijas risku novērtēšanu turpmāk veikt reizi divos gados, vienlaikus saglabājot iespēju jebkurā laikā veikt ārkārtas riska novērtēšanu, ja šāda nepieciešamība rastos;

⁶ Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020.gada plānošanas perioda vadības likums;

Iestāde: Finanšu ministrija Struktūrvienība: Eiropas Savienības fondu vadības un kontroles departaments		Dokumenta nosaukums: Metodiskie norādījumi specifisko krāpšanas un korupcijas risku novērtēšanai Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda projektu ieviešanā 2014.-2020.gada plānošanas periodā		
Sagatavoja: Eiropas Savienības fondu ieviešanas vadības nodaļa	Apstiprināts: Vadošās iestādes vadītāja vietā – ES fondu stratēģijas departamenta direktors E.Šadris	Variants: 3	Datums: 05.12.2017.	Lappuse: 3 no 16

korupcijas risku mazināšanai Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda 2014.-2020.gada plānošanas periodā” (turpmāk – pasākumu plāns krāpšanas un korupcijas risku mazināšanai ES fondos) sagatavošanā.

7. Metodikā lietoti šādi termini⁷:

- 7.1. **krāpšanas risks** – varbūtība, ka kāda no personām veiks darbības, par ko ir paredzēta atbildība Krimināllikuma (turpmāk – KL) 177.pantā „Krāpšana”, KL 275.pantā „Dokumenta, zīmoga un spiedoga viltošana un viltota dokumenta, zīmoga un spiedoga realizēšana un izmantošana”, vai arī citas darbības, kas atbilst Konvencijas par Eiropas Kopienas finanšu interešu aizsardzību⁸ 1.panta 1.punktā minētajām pazīmēm;
- 7.2. **korupcijas risks** – varbūtība, ka kāda no personām, kam uzticēta vara vai atbildība noteiktu pilnvaru ietvaros, ar nodomu vai bez nodoma izdarīs koruptīvus noziedzīgus nodarījumus, likumā paredzēto valsts amatpersonām noteikto ierobežojumu neievērošanas gadījumus vai darbības noteikto pilnvaru ietvaros interešu konflikta situācijā.

II. ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda krāpšanas un korupcijas risku reģistra formas aizpildīšana

8. Krāpšanas un korupcijas risku reģistrs aptver trīs ES fondu administrēšanas procesus:

- 8.1. Projektu iesniedzēju (pretendentu) atlasī (risku reģistra formas 1.posma darba lapa “Projektu iesniedzēju atlase”);
- 8.2. Projektu ieviešanu un uzraudzību, koncentrējoties uz iepirkumu, kā arī finansējuma saņēmēja un tā iepirkuma procedūrā izraudzītā pretendenta (līgumslēdzēja puse) darba izmaksām (risku reģistra formas 2.posma darba lapa “Ieviešana un uzraudzība”);
- 8.3. Maksājumu veikšanu un izdevumu deklarēšanu (risku reģistra formas 3.posma darba lapa “Maksājumu veikšana un izdevumu deklarēšana”);

9. Katrs no risku reģistra formas ES fondu administrēšanas procesiem ir iekrāsots atšķirīgā krāsā un sākas ar ievada darba lapu, kurā uzskaitīti visi specifiskie un būtiskie attiecīgā ES fondu administrēšanas procesa riski, kas analizēti un novērtēti tālākajās darba lapās.

Piezīme: Krāpšanas risku novērtēšanas risku reģistra formā jāaizpilda tikai dzeltenās šūnas!

10. Risku reģistra formas ievada darba lapas apraksts

Lai palīdzētu krāpšanas un korupcijas risku novērtēšanā, atsevišķi riski jau ir definēti risku reģistra formā. Iestādei novērtējums jāveic visiem ar ES fondu vadības jeb ar deleģēto funkciju veikšanu saistītajiem risku reģistra formā definētajiem riskiem, kā arī ir iespēja papildus pievienot un aprakstīt citus riskus, ja tādi identificēti.

Risku reģistra formas ievada darba lapas tabulā norādītā informācija daļēji tiek atspoguļota arī risku reģistra formas specifisko risku novērtēšanas darba lapās.

⁷ Saskaņā ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja izstrādātajām nacionālās nozīmes pamatnostādņēm "[Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādnes 2015.-2020.gadam](#)" (turpmāk – KNAB pamatnostādnes) (spēkā no 16.07.2015.);

⁸ [Konvencija par Eiropas Kopienas finanšu interešu aizsardzību](#) (spēkā no 30.11.2004.);

Iestāde: Finanšu ministrija Struktūrvienība: Eiropas Savienības fondu vadības un kontroles departaments		Dokumenta nosaukums: Metodiskie norādījumi specifisko krāpšanas un korupcijas risku novērtēšanai Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda projektu ieviešanā 2014.-2020.gada plānošanas periodā		
Sagatavoja: Eiropas Savienības fondu ieviešanas vadības nodaļa	Apstiprināts: Vadošās iestādes vadītāja vietā – ES fondu stratēģijas departamenta direktors E.Šadris	Variants: 3	Datums: 05.12.2017.	Lappuse: 4 no 16

Risku reģistra formas ievada darba lapas tabulā norādāmā informācija

Riska apraksta kolonnas nosaukums	Skaidrojums
Riska ID	Unikāls riska identifikācijas numurs, kas sastāv no burtiem un skaitļā. Pirmais burts norāda uz ES fondu administrēšanas procesu, kurā risks identificēts, otrs burts "R" apzīmē risku: AR = Pretendentu atlases risks, IR = Ieviešanas un uzraudzības risks, MDR = Maksājumu un deklarēšanas risks Riskiem numurs piešķirts secīgi. Šūnas ARX, IRXX un MDRX aizpildāmas tikai gadījumos, ja tiek identificēti un pievienoti papildus jauni riski.
Riska nosaukums	Pēc iespējas īsākā tekstā atspoguļota riska būtība. Šī šūna aizpildāma tikai gadījumos, ja tiek identificēti un pievienoti papildus jauni riski.
Riska notikuma apraksts	Teksta satura izklāstā ietverta informācija par gadījumu, kura iestāšanās rezultātā tiek radīti zaudējumi (kvantitatīvi vai kvalitatīvi) vai negatīva ietekme uz funkciju veikšanu, kas var apdraudēt izvirzīto mērķu sasniegšanu. Šī šūna aizpildāma tikai gadījumos, ja tiek identificēts un pievienots papildus jauns risks.
Detalizēts riska apraksts	Atsevišķiem posmiem risku reģistra formas ievada darba lapā ietverta papildu kolonna, kurā iekļauts pilnīgāks riska apraksts.
Riskam pakļautie	Informācija par iestādēm vai iesaistītajām personām, kuru darbinieki vai piesaistītie eksperti var būt iesaistīti krāpnieciskās un koruptīvās darbībās. Šī šūna aizpildāma tikai gadījumos, ja tiek identificēti un pievienoti papildus jauni riski.
Riska avots	Šeit tiek norādīta informācija, vai krāpšanas/korupcijas risks ir iekšējs (tikai iestādes ietvaros), ārējs vai slepenas vienošanās rezultāts. Šī šūna aizpildāma tikai gadījumos, ja tiek identificēti un pievienoti papildus jauni riski.
Vai šis risks ir saistošs iestādei?	Attiecībā uz visiem identificētajiem riskiem, kuri saistīti ar iestādes pienākumu izpildi, no iestādes tiek sagaidīta atbilde "Jā".
Sniegt pamatojumu, ja atbilde ir "nē"	Ja risks ir saistīts ar iestādes uzdevumu izpildi un iestāde izvēlas atbildi "nē", nepieciešams sniegt pamatojumu, kāpēc risks nav saistošs konkrētai iestādei un norādīt iestādi, kuras kompetencē tas būtu skatāms.

Iestāde: Finanšu ministrija Struktūrvienība: Eiropas Savienības fondu vadības un kontroles departaments		Dokumenta nosaukums: Metodiskie norādījumi specifisko krāpšanas un korupcijas risku novērtēšanai Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda projektu ieviešanā 2014.-2020.gada plānošanas periodā		
Sagatavoja: Eiropas Savienības fondu ieviešanas vadības nodaļa	Apstiprināts: Vadošās iestādes vadītāja vietā – ES fondu stratēģijas departamenta direktors E.Šadris	Variants: 3	Datums: 05.12.2017.	Lappuse: 5 no 16

Krāpšanas un korupcijas risku novērtēšana veicama riska reģistra formā katram ar iestādes ES fondu vadības pienākumu izpildi saistītam riskam atsevišķā novērtēšanas darba lapā atbilstoši tā piekritībai definētajiem ES fondu administrēšanas procesiem.

11. Riska kopējais vērtējums ir riska vērtība, kas noteikta kā riska kritēriju **“Riska varbūtība”** (kāda mērā notikums var iestāties) un **“Riska ietekme”** (kvantitatīvas vai kvalitatīvas sekas, ko var radīt riska notikums) **reizinājums.**

Piezīme:

Lai nodrošinātu krāpšanas risku objektīvu un kvalitatīvu novērtēšanu, risku novērtēšana veicama ekspertu lokā, kurā piedalās personas ar atbilstošu kompetenci ES fondu vadības pienākumu izpildē, ar risku pārvaldības procesu saistīti vai to pārzinoši darbinieki, kā arī vēlams augstākās vadības pārstāvis.

Lai nodrošinātu izsekojamību un procesa caurspīdīgumu, veicama risku novērtēšanas procesa dokumentēšana.

Iestādēm netiek noteikta konkrēta dokumentēšanas forma (piemēram, iekšējo sanāksmju apkopojumi vai protokoli), taču nepieciešams identificēt risku novērtēšanā iesaistītās personas un to amatus, norādīt novērtējuma veikšanas datumu, kā arī informācijas avotus, kas ņemti vērā (piemēram, analīze par iespējamām novirzēm/pārkāpumiem no saistošo normatīvo aktu prasībām, organizatoriskā struktūra un funkciju veikšanā iesaistītās struktūrvienības, iekšējo un ārējo faktoru izmaiņas, vēsturiskā informācija un līdzšinējā pieredze, deleģēto funkciju pārbaužu rezultāti, audita ziņojumi, citi pašnovērtējumu pamatojumi), kā arī jānodrošina pierādījumi, ka augstākajai vadībai ir atbilstoša uzraudzība un/vai iesaiste procesā, apstiprinot kopējo atlikušo (neto) riska līmeni (ja gadījumā augstākās vadības pārstāvis nav iesaistīts risku novērtēšanā, tad augstākās vadības pārstāvim jāapstiprina risku reģistrs (vēlams ar rīkojumu).

12. Riska sākotnējā vērtība

Riska sākotnējā vērtība ir riska kopējais vērtējums (BRUTO) **pirms ņemta vērā jebkādu esošu vai plānotu** riska mazināšanas pasākumu un uzraudzības kontroļu ietekme, t.sk. iekšējās procedūrās iestrādātas kontroles un pasākumi.

Krāpšanas/korupcijas riska sākotnējā vērtēšana ir saistīta ar situāciju modelēšanu un nenozīmē, ka konkrētais risks ir īstenojies.

Lai nodrošinātu krāpšanas un korupcijas riska novērtējuma konsekveni, riska **varbūtības** noteikšanai tiek piemērots septiņu gadu laika periods, kas ilgst no 2014.-2020.gadam.

Risku reģistra formas specifisko risku novērtēšanas darba lapas tabulā norādāmā informācija

Kolonnas nosaukums	Skaidrojums						
Riska ietekme (BRUTO)	Riska ietekme saskaņā ar norādīto „1 - 4 punktu” novērtējuma skalu, kas raksturo riska notikuma iestāšanās gadījumā iespējamo negatīvo seku ietekmi uz reputāciju un mērķu sasniegšanu: <table border="1" data-bbox="427 1899 1342 2045"> <thead> <tr> <th></th> <th>Uz reputāciju</th> <th>Uz mērķiem</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Ierobežota ietekme – negatīva reputācija saistīta tikai ar iestādi, kura veic</td> <td>Papildu darbs, tādējādi kavējot citus procesus</td> </tr> </tbody> </table>		Uz reputāciju	Uz mērķiem	1	Ierobežota ietekme – negatīva reputācija saistīta tikai ar iestādi, kura veic	Papildu darbs, tādējādi kavējot citus procesus
	Uz reputāciju	Uz mērķiem					
1	Ierobežota ietekme – negatīva reputācija saistīta tikai ar iestādi, kura veic	Papildu darbs, tādējādi kavējot citus procesus					

Iestāde: Finanšu ministrija Struktūrvienība: Eiropas Savienības fondu vadības un kontroles departaments		Dokumenta nosaukums: Metodiskie norādījumi specifisko krāpšanas un korupcijas risku novērtēšanai Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda projektu ieviešanā 2014.-2020.gada plānošanas periodā		
Sagatavoja: Eiropas Savienības fondu ieviešanas vadības nodaļa	Apstiprināts: Vadošās iestādes vadītāja vietā – ES fondu stratēģijas departamenta direktors E.Šadris	Variants: 3	Datums: 05.12.2017.	Lappuse: 6 no 16

		attiecīgo funkciju (piemēram, neētiska rīcība, kas nav tiesību normu pārkāpums).									
	2	Neliela ietekme – nelieli/īslaicīgi paziņojumi, kas veido negatīvu ES fondu vadībā iesaistītās iestādes reputāciju.	Kavēta darbības mērķu sasniegšana								
	3	Liela ietekme, piemēram, krāpšanas vai korupcijas rakstura nopietnības dēļ pret citiem projektu iesniedzējiem/finansējuma saņēmējiem var netikt nodrošināta tiesiska rīcība vai, ja iesaistīti vairāki finansējuma saņēmēji. Negatīva reputācija, kas īslaicīgi var skart visu ES fondu vadības un kontroles sistēmu.	Apdraudēta darbības mērķu sasniegšana vai kavēta stratēģisko mērķu sasniegšana								
	4	Būtiska ietekme. Plaši izskanējuši notikumi Latvijas medijos vai Eiropas Komisijā, kuriem ir ilgstoša negatīva ietekme uz reputāciju.	Ietekmēts stratēģiskais mērķis								
	Katram specifiskajam riskam iestādes izvērtēšanas ekspertu grupai jānovērtē Riska ietekme (BRUTO), atbilstoši risku reģistra formas dzeltenajā šūnā no <i>drop-down</i> izvēlnes izvēloties novērtējumu skalā no 1 līdz 4, kas visprecīzāk raksturo konkrētā riska ietekmi.										
Riska varbūtība (BRUTO)	Riska varbūtība saskaņā ar norādīto „1 - 4 punktu” novērtējuma skalu, kas raksturo riska ar negatīvām sekām iestāšanās varbūtību septiņu gadu laika periodā, kas ilgst no 2014.–2020.gadam.										
	<table border="1"> <tr> <td>1</td> <td>Visdrīzāk nekad nenotiks</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Notiks reti</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Notiks laiku pa laikam</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>Notiks bieži</td> </tr> </table>			1	Visdrīzāk nekad nenotiks	2	Notiks reti	3	Notiks laiku pa laikam	4	Notiks bieži
1	Visdrīzāk nekad nenotiks										
2	Notiks reti										
3	Notiks laiku pa laikam										
4	Notiks bieži										
	Katram specifiskajam riskam iestādes izvērtēšanas ekspertu grupai jānovērtē Riska varbūtība (BRUTO), atbilstoši risku reģistra formas dzeltenajā šūnā no <i>drop-down</i> izvēlnes izvēloties novērtējumu skalā no 1 līdz 4, kas visprecīzāk raksturo konkrētā riska iestāšanās varbūtību.										

Iestāde: Finanšu ministrija Struktūrvienība: Eiropas Savienības fondu vadības un kontroles departaments		Dokumenta nosaukums: Metodiskie norādījumi specifisko krāpšanas un korupcijas risku novērtēšanai Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda projektu ieviešanā 2014.-2020.gada plānošanas periodā		
Sagatavoja: Eiropas Savienības fondu ieviešanas vadības nodaļa	Apstiprināts: Vadošās iestādes vadītāja vietā – ES fondu stratēģijas departamenta direktors E.Šadris	Variants: 3	Datums: 05.12.2017.	Lappuse: 7 no 16

Riska kopējais vērtējums (BRUTO)	Šī šūna aizpildās automātiski (šūnā ievietota formula). Riska kopējais vērtējums (BRUTO) ir riska vērtība, kas noteikta kā riska kritēriju “ Riska varbūtība (BRUTO) ” un “ Riska ietekme (BRUTO) ” reizinājums. Reizinājuma vērtības novērtētas atbilstoši kopējā riska vērtējumam: - no 1 līdz 3 - Pieļaujams (Zaļš) 4 līdz 6 - Būtisks (Oranžs) 8 līdz 16 - Kritisks (Sarkans)

13. Esošās kontroles riska mazināšanai izvērtēšana

Kontroles pasākumi aptver tik daudzveidīgas darbības kā pilnvarošana, saskaņošana, apstiprināšana, pārbaude, darba kvalitātes izvērtēšana, pienākumu/atbildības dalīšana (“četrus acu” princips), iekšējo kārtību un rīkojumu izstrādāšana, pilnvaru ierobežojumu noteikšana u.c.

Atsevišķas preventīvās kontroles jau ir definētas risku reģistra formā. **Šīs kontroles ir tikai piemēri**, kuras no risku reģistra formas var dzēst tikai riska izvērtētāji, ja šāda kontrole nepastāv, kā arī ir iespēja pievienot papildu rindas gadījumā, ja ir ieviestas papildus citas kontroles, kas mazina konkrēto risku.

Var būt situācija, kad esoša kontrole, kas noteikta pie kāda no riskiem, attiecas arī uz citiem identificētajiem riskiem. Šādā gadījumā esošā kontrole jāatspoguļo risku reģistra formā pie visiem riskiem, uz kuriem tā attiecas. Uzdevumu var atvieglot, veidojot atsauces uz esošām kontrolēm, kas tiek aprakstītas un/ vai uzskaitītas, piemēram, vadošās iestādes un sertifikācijas iestādes funkciju procedūru aprakstā un iekšējās procedūrās vai rokasgrāmatās.

Risku reģistra formas specifisko risku novērtēšanas darba lapas tabulā norādāmā informācija

Kolonnas nosaukums	Skaidrojums
Kontroles ID	Unikāls kontroles identifikācijas numurs. Numuri ir secīgi piešķirti katram riskam, piemēram, kontroles riskam AR1 sākas ar AK 1.1., kontroles riskam IR2 sākas ar IK 2.1. Dzeltenās šūnas aizpildāmas tikai gadījumos, ja tiek pievienotas citas papildu kontroles.
Kontroles apraksts	Nodrošina vispārīgu informāciju par kontroli, metodi vai apraksta galvenās veicamās darbības un principus. Dzeltenās šūnas aizpildāmas tikai gadījumos, ja tiek pievienotas citas papildu kontroles.
Vai jūs varat pierādīt šīs kontroles veikšanu?	Risku izvērtēšanas ekspertu grupai atbilstoši risku reģistra formas dzeltenajā šūnā no <i>drop-down</i> izvēlnes jāizvēlas „Jā” vai „Nē”.
Pierādījumi kontroles veikšanai	Ja iepriekšējā kolonnā norādīts “Jā”, tad uzskaita dokumentētus pierādījumus kontroļu/pasākumu veikšanai (atsauces uz iekšējām procedūrām, pārbaudes lapām).

Iestāde: Finanšu ministrija Struktūrvienība: Eiropas Savienības fondu vadības un kontroles departaments		Dokumenta nosaukums: Metodiskie norādījumi specifisko krāpšanas un korupcijas risku novērtēšanai Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda projektu ieviešanā 2014.-2020.gada plānošanas periodā		
Sagatavoja: Eiropas Savienības fondu ieviešanas vadības nodaļa	Apstiprināts: Vadošās iestādes vadītāja vietā – ES fondu stratēģijas departamenta direktors E.Šadris	Variants: 3	Datums: 05.12.2017.	Lappuse: 8 no 16

	<i>Piemēram, ir izstrādāta iekšējā procedūra "...", kuras ietvaros konkrētā datumā veiktā kontrole ir redzama pārbaudes lapā Nr.... un tā ir apstiprināta ar pārbaudes veicēja parakstu.</i>										
Vai jūs regulāri pārbaudiet šo kontroli?	Risku izvērtēšanas ekspertu grupai atbilstoši risku reģistra formas dzeltenajā šūnā no <i>drop-down</i> izvēlnes jāizvēlas „Jā” vai „Nē”, lai norādītu, vai kontroles regulāri tiek pārbaudītas.										
Pierādījumi kontroles pārbaudei	Ja iepriekšējā kolonnā norādīts “Jā”, tad uzskaita dokumentētus pierādījumus kontroļu/pasākumu pārbaudei. Attiecībā uz pārbaudēm, tie var būt iekšēji vai ārēji auditi, vai arī kāda cita uzraudzības forma, piemēram virskontroļu veikšana.										
Kāda ir jūsu pārliecība par šīs kontroles efektivitāti?	Daļēji balstoties uz jautājumiem iepriekšējās divās kolonnās, risku izvērtēšanas ekspertu grupai jānosaka, cik liela pārliecība tai ir attiecībā uz konkrētās kontroles efektivitāti identificētā riska mazināšanā un atbilstoši risku reģistra formas dzeltenajā šūnā no <i>drop-down</i> izvēlnes jāizvēlas pārliecības līmenis (Augsta, Vidēja vai Zema). Ja kontrole nav pierādāma vai netiek pārbaudīta (uzraudzīta), tad pārliecības līmenis ir “Zems”.										
Apvienoto kontroļu iedarbība uz riska ietekmi (BRUTO), ņemot vērā ticamības līmeni	Risku izvērtēšanas ekspertu grupai atbilstoši risku reģistra formas dzeltenajā šūnā no <i>drop-down</i> izvēlnes jāizvēlas ticamības līmenis no “0” līdz “-4”, kas visprecīzāk raksturo visu esošo kontroļu iedarbību kopā uz riska ietekmes samazināšanu: <table border="1" data-bbox="619 1361 1385 1720"> <tr> <td>0</td> <td>Kontrolēm nav iedarbības uz riska ietekmes mazināšanu.</td> </tr> <tr> <td>-1</td> <td>Esošās kontroles minimāli samazina riska ietekmi, izvērtējami nepieciešamie papildu uzlabojumi.</td> </tr> <tr> <td>-2</td> <td>Esošās procedūras sniedz pārliecību, ka kontroles samazina riska ietekmi.</td> </tr> <tr> <td>-3</td> <td>Ļoti efektīvas kontroles, kas lielā mērā novērš riska iestāšanās ietekmi.</td> </tr> <tr> <td>-4</td> <td>Kontroles pilnībā novērš riska ietekmi</td> </tr> </table>	0	Kontrolēm nav iedarbības uz riska ietekmes mazināšanu.	-1	Esošās kontroles minimāli samazina riska ietekmi , izvērtējami nepieciešamie papildu uzlabojumi.	-2	Esošās procedūras sniedz pārliecību, ka kontroles samazina riska ietekmi.	-3	Ļoti efektīvas kontroles, kas lielā mērā novērš riska iestāšanās ietekmi.	-4	Kontroles pilnībā novērš riska ietekmi
0	Kontrolēm nav iedarbības uz riska ietekmes mazināšanu.										
-1	Esošās kontroles minimāli samazina riska ietekmi , izvērtējami nepieciešamie papildu uzlabojumi.										
-2	Esošās procedūras sniedz pārliecību, ka kontroles samazina riska ietekmi.										
-3	Ļoti efektīvas kontroles, kas lielā mērā novērš riska iestāšanās ietekmi.										
-4	Kontroles pilnībā novērš riska ietekmi										

Iestāde: Finanšu ministrija Struktūrvienība: Eiropas Savienības fondu vadības un kontroles departaments		Dokumenta nosaukums: Metodiskie norādījumi specifisko krāpšanas un korupcijas risku novērtēšanai Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda projektu ieviešanā 2014.-2020.gada plānošanas periodā		
Sagatavoja: Eiropas Savienības fondu ieviešanas vadības nodaļa	Apstiprināts: Vadošās iestādes vadītāja vietā – ES fondu stratēģijas departamenta direktors E.Šadris	Variants: 3	Datums: 05.12.2017.	Lappuse: 9 no 16

Apvienoto kontroļu iedarbība uz riska varbūtību (BRUTO), ņemot vērā ticamības līmeni	Risku izvērtēšanas ekspertu grupai atbilstoši risku reģistra formas dzeltenajā šūnā no <i>drop-down</i> izvēlnes jāizvēlas ticamības līmenis no “0” līdz “-4”, kas visprecīzāk raksturo visu esošo kontroļu iedarbību kopā uz riska varbūtības samazināšanu:	
	0	Kontrolēm nav iedarbības uz riska varbūtības mazināšanu.
	-1	Esošās kontroles minimāli samazina riska varbūtību un ir nepieciešami papildu uzlabojumi.
	-2	Esošās procedūras sniedz pārlicību, ka kontroles samazina riska varbūtību .
	-3	Ļoti efektīvas kontroles, kas lielā mērā novērš riska iestāšanās varbūtību .
	-4	Kontroles pilnībā novērš riska iestāšanās varbūtību

Svarīgi!

Atšķirībā no dažādiem citiem risku veidiem, korupcijas risku nevar pilnībā novērst, to var tikai samazināt. Institūcijā var tikt ieviesti dažādi pasākumi, kas palīdz mazināt korupcijas riska iestāšanās varbūtību, tāpēc korupcijas risks pastāv vienmēr, jo ir saistīts ar cilvēku pieļautiem pārkāpumiem un vājībām (ar iepriekšēju nodomu veikta aizliegta darbība vai pieļauta apzināta bezdarbība).

Piemēram, jāņem vērā, ka iedibināta kārtība, kas balstīta tikai uz paļaušanos uz konkrēta darbinieka godaprātu, ir nepietiekama uzraudzība un kontrole, jo kontroles trūkumu ļaunprātīgi var izmantot pieredzējis darbinieks vai uzticama darbinieka vietā var stāties nekompetenta/negodīga persona.

Izvērtējot ieviesto kontroļu efektivitāti, svarīgi uzdot, piemēram, tāduš jautājumus kā:

- *Kādas ir nepilnības iekšējās darba procedūrās, kas varētu veicināt korupcijas/interesu konflikta riska iestāšanos un pieļautu pilnvaru nelikumīgu, nekontrolētu izmantošanu?*
- *Vai iekšējās darba procedūrās (kārtībās, instrukcijās, metodikās, rokasgrāmatās u.c.) ir pietiekami precīzi aprakstīts procesa secīgums un definēta atbildība, lai nodrošinātu darbību izsekojamību (par kontroli atbildīgajai personai būtu iespējams veikt pēcpārbaudi un pārlicināties par darba izpildes atbilstību un kvalitāti), kā arī, vai paši darbinieki pārziņa savas tiesības un pienākumus?*
- *Kurās funkcijās/procesos un kādā veidā iespējama krāpšana? Vai darbinieki ir apmācīti par krāpšanas atpazīšanu un vai iekšējās darba procedūrās paredzēta krāpšanas pazīmju kritiska izvērtēšana?*
- *Vai konkrētajā procesā ir jau bijuši krāpšanas, korupcijas, interešu konflikta vai to mēģinājumu gadījumi? Ja jā, tad kādi ir bijuši iemesli šiem gadījumiem?*

Iestāde: Finanšu ministrija Struktūrvienība: Eiropas Savienības fondu vadības un kontroles departaments		Dokumenta nosaukums: Metodiskie norādījumi specifisko krāpšanas un korupcijas risku novērtēšanai Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda projektu ieviešanā 2014.-2020.gada plānošanas periodā		
Sagatavoja: Eiropas Savienības fondu ieviešanas vadības nodaļa	Apstiprināts: Vadošās iestādes vadītāja vietā – ES fondu stratēģijas departamenta direktors E.Šadris	Variants: 3	Datums: 05.12.2017.	Lappuse: 10 no 16

14. Riska atlikusī vērtība

Riska atlikusī vērtība ir riska kopējais vērtējums (NETO), ko iegūst **pēc esošo kontroļu** un riska mazināšanas pasākumu ietekmes vērtēšanas.

Risku reģistra formas specifisko risku novērtēšanas darba lapas tabulā norādāmā informācija

Kolonnas nosaukums	Skaidrojums															
Riska ietekme (NETO)	Rezultāts šajā šūnā aprēķināsies automātiski, no “Riska ietekme (BRUTO)” atņemot “Apvienoto kontroļu iedarbība uz riska ietekmi (BRUTO), ņemot vērā ticamības līmeni”. “Riska ietekme (NETO)” ir jāsalīdzina ar zemāk norādīto ietekmi uz kritērijiem, lai apstiprinātu, ka novērtējums ir pamatots: <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Uz reputāciju</th> <th>Uz mērķiem</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Ierobežota ietekme: negatīva reputācija saistīta tikai ar iestādi, kura veic attiecīgo funkciju (piemēram, neētiska rīcība, kas nav tiesību normu pārkāpums).</td> <td>Papildu darbs, tādējādi kavējot citus procesus</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Neliela ietekme: nelieli/ īslaicīgi paziņojumi, kas veido negatīvu ES fondu vadībā iesaistītās iestādes reputāciju.</td> <td>Kavēta darbības mērķu sasniegšana</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Liela ietekme, piemēram, krāpšanas vai korupcijas rakstura nopietnības dēļ pret citiem projektu iesniedzējiem/finansējuma saņēmējiem var netikt nodrošināta tiesiska rīcība vai, ja iesaistīti vairāki finansējuma saņēmēji. Negatīva reputācija, kas īslaicīgi var skart visu ES fondu vadības un kontroles sistēmu.</td> <td>Apdraudēta darbības mērķu sasniegšana vai kavēta stratēģisko mērķu sasniegšana</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>Būtiska ietekme. Plaši izskanējuši notikumi Latvijas medijos vai Eiropas Komisijā, kuriem ir ilgstoša negatīva ietekme uz reputāciju.</td> <td>Ietekmēts stratēģiskais mērķis</td> </tr> </tbody> </table>		Uz reputāciju	Uz mērķiem	1	Ierobežota ietekme: negatīva reputācija saistīta tikai ar iestādi, kura veic attiecīgo funkciju (piemēram, neētiska rīcība, kas nav tiesību normu pārkāpums).	Papildu darbs, tādējādi kavējot citus procesus	2	Neliela ietekme: nelieli/ īslaicīgi paziņojumi, kas veido negatīvu ES fondu vadībā iesaistītās iestādes reputāciju.	Kavēta darbības mērķu sasniegšana	3	Liela ietekme, piemēram, krāpšanas vai korupcijas rakstura nopietnības dēļ pret citiem projektu iesniedzējiem/finansējuma saņēmējiem var netikt nodrošināta tiesiska rīcība vai, ja iesaistīti vairāki finansējuma saņēmēji. Negatīva reputācija, kas īslaicīgi var skart visu ES fondu vadības un kontroles sistēmu.	Apdraudēta darbības mērķu sasniegšana vai kavēta stratēģisko mērķu sasniegšana	4	Būtiska ietekme. Plaši izskanējuši notikumi Latvijas medijos vai Eiropas Komisijā, kuriem ir ilgstoša negatīva ietekme uz reputāciju.	Ietekmēts stratēģiskais mērķis
	Uz reputāciju	Uz mērķiem														
1	Ierobežota ietekme: negatīva reputācija saistīta tikai ar iestādi, kura veic attiecīgo funkciju (piemēram, neētiska rīcība, kas nav tiesību normu pārkāpums).	Papildu darbs, tādējādi kavējot citus procesus														
2	Neliela ietekme: nelieli/ īslaicīgi paziņojumi, kas veido negatīvu ES fondu vadībā iesaistītās iestādes reputāciju.	Kavēta darbības mērķu sasniegšana														
3	Liela ietekme, piemēram, krāpšanas vai korupcijas rakstura nopietnības dēļ pret citiem projektu iesniedzējiem/finansējuma saņēmējiem var netikt nodrošināta tiesiska rīcība vai, ja iesaistīti vairāki finansējuma saņēmēji. Negatīva reputācija, kas īslaicīgi var skart visu ES fondu vadības un kontroles sistēmu.	Apdraudēta darbības mērķu sasniegšana vai kavēta stratēģisko mērķu sasniegšana														
4	Būtiska ietekme. Plaši izskanējuši notikumi Latvijas medijos vai Eiropas Komisijā, kuriem ir ilgstoša negatīva ietekme uz reputāciju.	Ietekmēts stratēģiskais mērķis														

Iestāde: Finanšu ministrija Struktūrvienība: Eiropas Savienības fondu vadības un kontroles departaments		Dokumenta nosaukums: Metodiskie norādījumi specifisko krāpšanas un korupcijas risku novērtēšanai Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda projektu ieviešanā 2014.-2020.gada plānošanas periodā		
Sagatavoja: Eiropas Savienības fondu ieviešanas vadības nodaļa	Apstiprināts: Vadošās iestādes vadītāja vietā – ES fondu stratēģijas departamenta direktors E.Šadris	Variants: 3	Datums: 05.12.2017.	Lappuse: 11 no 16

Riska varbūtība (NETO)	Rezultāts šajā šūnā aprēķināsies automātiski, no “Riska varbūtība (BRUTO)” atņemot “Apvienoto kontroļu iedarbība uz riska varbūtību (BRUTO), ņemot vērā ticamības līmeni”. “Riska varbūtība (NETO)” ir jāsalīdzina ar zemāk norādīto varbūtības skalu, lai apstiprinātu, ka novērtējums ir pamatots: <table border="1"> <tr> <td>1</td> <td>Visdrīzāk nekad nenotiks</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Notiks reti</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Notiks laiku pa laikam</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>Notiks bieži</td> </tr> </table>	1	Visdrīzāk nekad nenotiks	2	Notiks reti	3	Notiks laiku pa laikam	4	Notiks bieži
1	Visdrīzāk nekad nenotiks								
2	Notiks reti								
3	Notiks laiku pa laikam								
4	Notiks bieži								
Riska kopējais vērtējums (NETO)	Šī šūna aizpildās automātiski. Riska kopējais vērtējums (NETO) ir riska vērtība, kas noteikta kā riska kritēriju “Riska varbūtība (NETO)” un “Riska ietekme (NETO)” reizinājums. Reizinājuma vērtības novērtētas atbilstoši kopējā riska vērtējumam: - no “-9” līdz 3 - Pieļaujams (Zaļš) 4 līdz 6 - Būtisks (Oranžs) 8 līdz 16 - Kritisks (Sarkans) Tiem riskiem, kuru “Riska kopējais vērtējums (NETO)” ir “Būtisks” (Oranžs) vai “Kritisks” (Sarkans), ir jāizstrādā <u>papildu kontroles*</u>, kuru ieviešana nodrošinātu riska vērtības samazināšanu līdz vēlamajam sasniedzamajam līmenim (skatīt metodikas 15.punktu). <i>*Izņēmums ir tie riski, kuru vērtība rodas, matemātiski sareizinot negatīvas NETO riska vērtības, piemēram, riska varbūtību (NETO) “-3” sareizinot ar riska ietekmes (NETO) “-2” vērtību, rezultātā veidojas pozitīva vērtība “6”, kas atbilst “būtiskam” riskam.</i>								

15. Pasākumu plāns krāpšanas un korupcijas risku mazināšanai

Risku reģistra formas darba lapā tiek pildīta Tabula Nr.3, kur tiek atspoguļots PASĀKUMU PLĀNS, lai samazinātu otrajā tabulā iegūto “Riska atlikušo vērtību” līdz RISKA SASNIEDZAMAJAI jeb pieļaujamajai VĒRTĪBAI.

3.tabulas sākumā automātiski tiek attēlota Riska atlikusī vērtība, kuras kritēriji “Riska varbūtība (NETO)” un “Riska ietekme (NETO)” šīs tabulas aizpildīšanas nozīmē tiks apzīmēti kā “**jaunā riska varbūtība (NETO)**” un “**jaunā riska ietekme (NETO)**”.

Risku reģistra formas specifisko risku novērtēšanas darba lapas tabulā norādāmā informācija

Kolonnas nosaukums	Skaidrojums
Plānotās papildu kontroles	Jānorāda plānoto kontroļu/efektīvu un proporcionālu krāpšanas apkarošanas pasākumu apraksts.

Iestāde: Finanšu ministrija Struktūrvienība: Eiropas Savienības fondu vadības un kontroles departaments		Dokumenta nosaukums: Metodiskie norādījumi specifisko krāpšanas un korupcijas risku novērtēšanai Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda projektu ieviešanā 2014.-2020.gada plānošanas periodā		
Sagatavoja: Eiropas Savienības fondu ieviešanas vadības nodaļa	Apstiprināts: Vadošās iestādes vadītāja vietā – ES fondu stratēģijas departamenta direktors E.Šadris	Variants: 3	Datums: 05.12.2017.	Lappuse: 12 no 16

	Eiropas Komisijas vadlīnijās⁹ sniegti galvenie principi un metodes krāpšanas apkarošanai. Minēto vadlīniju 2.pielikumā sniegti rekomendējoši kontroļu piemēri identificētajiem riskiem. Nosakot risku mazināšanas pasākumus, nepieciešams ņemt vērā kontroļu efektivitāti un ieviešanas lietderību kontekstā ar nepieciešamajiem finanšu un cilvēkresursiem.										
Atbildīgais	Šeit jānorāda konkrēta par plānoto kontroli atbildīgā persona (amata nosaukums)/iestāde, kura uzņemas atbildību par kontroli un nodrošina kontroles ieviešanu noteiktajā termiņā.										
Ieviešanas termiņš	Šeit jānorāda galējais plānotās kontroles ieviešanas termiņš.										
Plānoto apvienoto kontroļu iedarbība uz jauno riska ietekmi (NETO)	Risku izvērtēšanas ekspertu grupai atbilstoši risku reģistra formas dzeltenajā šūnā no <i>drop-down</i> izvēlnes jāizvēlas ticamības līmenis no “0” līdz “-4”, kas visprecīzāk raksturo papildu plānoto kontroļu iedarbību uz jaunās riska ietekmes (NETO) samazināšanu: <table border="1"> <tr> <td>0</td> <td>Kontrolēm nav iedarbības uz riska ietekmes mazināšanu.</td> </tr> <tr> <td>-1</td> <td>Esošās kontroles minimāli samazina riska ietekmi un nepieciešami papildu uzlabojumi.</td> </tr> <tr> <td>-2</td> <td>Esošās procedūras sniedz pārliecību, ka kontroles samazina riska ietekmi.</td> </tr> <tr> <td>-3</td> <td>Ļoti efektīvas kontroles, kas lielā mērā novērš riska iestāšanās ietekmi.</td> </tr> <tr> <td>-4</td> <td>Kontroles pilnībā novērš riska ietekmi</td> </tr> </table>	0	Kontrolēm nav iedarbības uz riska ietekmes mazināšanu.	-1	Esošās kontroles minimāli samazina riska ietekmi un nepieciešami papildu uzlabojumi.	-2	Esošās procedūras sniedz pārliecību, ka kontroles samazina riska ietekmi .	-3	Ļoti efektīvas kontroles, kas lielā mērā novērš riska iestāšanās ietekmi .	-4	Kontroles pilnībā novērš riska ietekmi
0	Kontrolēm nav iedarbības uz riska ietekmes mazināšanu.										
-1	Esošās kontroles minimāli samazina riska ietekmi un nepieciešami papildu uzlabojumi.										
-2	Esošās procedūras sniedz pārliecību, ka kontroles samazina riska ietekmi .										
-3	Ļoti efektīvas kontroles, kas lielā mērā novērš riska iestāšanās ietekmi .										
-4	Kontroles pilnībā novērš riska ietekmi										

⁹ Vadlīnijas pieejamas tīmekļa vietnē www.esfondi.lv sadaļā [2014.-2020.gads/Ieviešana/Risku pārvaldība](#).

Iestāde: Finanšu ministrija Struktūrvienība: Eiropas Savienības fondu vadības un kontroles departaments		Dokumenta nosaukums: Metodiskie norādījumi specifisko krāpšanas un korupcijas risku novērtēšanai Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda projektu ieviešanā 2014.-2020.gada plānošanas periodā		
Sagatavoja: Eiropas Savienības fondu ieviešanas vadības nodaļa	Apstiprināts: Vadošās iestādes vadītāja vietā – ES fondu stratēģijas departamenta direktors E.Šadris	Variants: 3	Datums: 05.12.2017.	Lappuse: 13 no 16

Plānoto apvienoto kontroļu iedarbība uz jauno riska varbūtību (NETO)	Risku izvērtēšanas ekspertu grupai atbilstoši risku reģistra formas dzeltenajā šūnā no <i>drop-down</i> izvēlnes jāizvēlas ticamības līmenis no “0” līdz “-4”, kas visprecīzāk raksturo papildu plānoto kontroļu iedarbību uz jaunās riska varbūtības (NETO) samazināšanu:
	0 Kontrolēm nav iedarbības uz riska varbūtības mazināšanu.
	-1 Esošās kontroles minimāli samazina riska varbūtību un nepieciešami papildu uzlabojumi.
	-2 Esošās procedūras sniedz pārliecību, ka kontroles samazina riska varbūtību .
	-3 Ļoti efektīvas kontroles, kas lielā mērā novērš riska iestāšanās varbūtību .
	-4 Kontroles pilnībā novērš riska iestāšanās varbūtību

16. Riska sasniedzamā vērtība

Riska sasniedzamā vērtība ir “Riska kopējais vērtējums (SASNIEDZAMAIS)”, ko iegūst pēc jebkuru esošo un plānoto kontroļu un riska mazināšanas pasākumu ietekmes vērtēšanas.

Piezīme:

RISKA SANIEDZAMĀ VĒRTĪBA nevar būt vienāda ar ATLIKUŠO RISKA VĒRTĪBU!

Risku reģistra formas specifisko risku novērtēšanas darba lapas tabulā norādāmā informācija

Kolonnas nosaukums	Skaidrojums									
Riska ietekme (SASNIEDZAMĀ)	Rezultāts šajā šūnā aprēķināsies automātiski, no “Riska ietekme (NETO)” atņemot “Apvienoto kontroļu iedarbība uz jauno riska ietekmi (NETO), ņemot vērā ticamības līmeni”. “Riska ietekme (SASNIEDZAMĀ)” ir jāsalīdzina ar zemāk norādīto ietekmi uz kritērijiem, lai apstiprinātu, ka novērtējums ir pamatots: <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Uz reputāciju</th> <th>Uz mērķiem</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Ierobežota ietekme – negatīva reputācija saistīta tikai ar iestādi, kura veic attiecīgo funkciju (piemēram, neētiska rīcība, kas nav tiesību normu pārkāpums).</td> <td>Papildu darbs, tādējādi kavējot citus procesus</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Neliela ietekme – nelieli/īslaicīgi paziņojumi, kas veido negatīvu ES fondu vadībā iesaistītās iestādes reputāciju.</td> <td>Kavēta darbības mērķu sasniegšana</td> </tr> </tbody> </table>		Uz reputāciju	Uz mērķiem	1	Ierobežota ietekme – negatīva reputācija saistīta tikai ar iestādi, kura veic attiecīgo funkciju (piemēram, neētiska rīcība, kas nav tiesību normu pārkāpums).	Papildu darbs, tādējādi kavējot citus procesus	2	Neliela ietekme – nelieli/īslaicīgi paziņojumi, kas veido negatīvu ES fondu vadībā iesaistītās iestādes reputāciju.	Kavēta darbības mērķu sasniegšana
	Uz reputāciju	Uz mērķiem								
1	Ierobežota ietekme – negatīva reputācija saistīta tikai ar iestādi, kura veic attiecīgo funkciju (piemēram, neētiska rīcība, kas nav tiesību normu pārkāpums).	Papildu darbs, tādējādi kavējot citus procesus								
2	Neliela ietekme – nelieli/īslaicīgi paziņojumi, kas veido negatīvu ES fondu vadībā iesaistītās iestādes reputāciju.	Kavēta darbības mērķu sasniegšana								

Iestāde: Finanšu ministrija Struktūrvienība: Eiropas Savienības fondu vadības un kontroles departaments		Dokumenta nosaukums: Metodiskie norādījumi specifisko krāpšanas un korupcijas risku novērtēšanai Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda projektu ieviešanā 2014.-2020.gada plānošanas periodā		
Sagatavoja: Eiropas Savienības fondu ieviešanas vadības nodaļa	Apstiprināts: Vadošās iestādes vadītāja vietā – ES fondu stratēģijas departamenta direktors E.Šadris	Variants: 3	Datums: 05.12.2017.	Lappuse: 14 no 16

	<table border="1"> <tr> <td>3</td> <td>Liela ietekme, piemēram, krāpšanas vai korupcijas rakstura nopietnības dēļ pret citiem projektu iesniedzējiem/ finansējuma saņēmējiem var netikt nodrošināta tiesiska rīcība vai, ja iesaistīti vairāki finansējuma saņēmēji. Negatīva reputācija, kas īslaicīgi var skart visu ES fondu vadības un kontroles sistēmu.</td> <td>Apdraudēta darbības mērķu sasniegšana vai kavēta stratēģisko mērķu sasniegšana</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>Būtiska ietekme. Plaši izskanējuši notikumi Latvijas medijos vai Eiropas Komisijā, kuriem ir ilgstoša negatīva ietekme uz reputāciju.</td> <td>Ietekmēts stratēģiskais mērķis</td> </tr> </table>	3	Liela ietekme, piemēram, krāpšanas vai korupcijas rakstura nopietnības dēļ pret citiem projektu iesniedzējiem/ finansējuma saņēmējiem var netikt nodrošināta tiesiska rīcība vai, ja iesaistīti vairāki finansējuma saņēmēji. Negatīva reputācija, kas īslaicīgi var skart visu ES fondu vadības un kontroles sistēmu.	Apdraudēta darbības mērķu sasniegšana vai kavēta stratēģisko mērķu sasniegšana	4	Būtiska ietekme. Plaši izskanējuši notikumi Latvijas medijos vai Eiropas Komisijā, kuriem ir ilgstoša negatīva ietekme uz reputāciju.	Ietekmēts stratēģiskais mērķis		
3	Liela ietekme, piemēram, krāpšanas vai korupcijas rakstura nopietnības dēļ pret citiem projektu iesniedzējiem/ finansējuma saņēmējiem var netikt nodrošināta tiesiska rīcība vai, ja iesaistīti vairāki finansējuma saņēmēji. Negatīva reputācija, kas īslaicīgi var skart visu ES fondu vadības un kontroles sistēmu.	Apdraudēta darbības mērķu sasniegšana vai kavēta stratēģisko mērķu sasniegšana							
4	Būtiska ietekme. Plaši izskanējuši notikumi Latvijas medijos vai Eiropas Komisijā, kuriem ir ilgstoša negatīva ietekme uz reputāciju.	Ietekmēts stratēģiskais mērķis							
Riska varbūtība (SASNIEDZAMĀ)	Rezultāts šajā šūnā aprēķināsies automātiski, atņemot “Plānoto apvienoto kontroļu iedarbība uz jauno riska varbūtību (NETO)” no “Riska varbūtība (NETO)”. “Riska varbūtība (SASNIEDZAMĀ)” ir jāsalīdzina ar zemāk norādīto varbūtības skalu, lai apstiprinātu, ka novērtējums ir pamatots: <table border="1"> <tr> <td>1</td> <td>Visdrīzāk nekad nenotiks</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Notiks reti</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Notiks laiku pa laikam</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>Notiks bieži</td> </tr> </table>	1	Visdrīzāk nekad nenotiks	2	Notiks reti	3	Notiks laiku pa laikam	4	Notiks bieži
1	Visdrīzāk nekad nenotiks								
2	Notiks reti								
3	Notiks laiku pa laikam								
4	Notiks bieži								
Riska kopējais vērtējums (SASNIEDZAMAIS)	Šī šūna aizpildās automātiski. Riska kopējais vērtējums (SASNIEDZAMAIS) ir riska vērtība, kas noteikta kā riska kritēriju “Riska varbūtība (SASNIEDZAMĀ)” un “Riska ietekme (SASNIEDZAMĀ)” reizinājums. Reizinājuma vērtības novērtētas atbilstoši kopējā riska vērtējumam: - no “-9” līdz 3 - Pieļaujams (Zaļš) 4 līdz 6 - Būtisks (Oranžs) 8 līdz 16 - Kritisks (Sarkans) Pieļaujama ir riska vērtība, kura rodas matemātiski sareizinot negatīvas SASNIEDZAMĀS riska vērtības, piemēram, riska varbūtību “-2” sareizinot ar riska ietekmes “-2” vērtību, rezultātā veidojas pozitīva vērtība “4”, kas atbilst “būtiskam” riskam. Šī ir krāpšanas vai korupcijas riska gala vērtība, ko paredzēts sasniegt līdz atkārtotai identificēto krāpšanas un korupcijas risku pārvērtēšanai kārtējā gada ceturtajā ceturksnī.								

Iestāde: Finanšu ministrija Struktūrvienība: Eiropas Savienības fondu vadības un kontroles departaments		Dokumenta nosaukums: Metodiskie norādījumi specifisko krāpšanas un korupcijas risku novērtēšanai Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda projektu ieviešanā 2014.-2020.gada plānošanas periodā		
Sagatavoja: Eiropas Savienības fondu ieviešanas vadības nodaļa	Apstiprināts: Vadošās iestādes vadītāja vietā – ES fondu stratēģijas departamenta direktors E.Šadris	Variants: 3	Datums: 05.12.2017.	Lappuse: 15 no 16

III Noslēguma jautājumi

17. Dokumentētu ES fondu korupcijas un krāpšanas risku novērtējumu, kā arī secinājumu izdarīšanai izmantoto informāciju (piemēram, vēsturiskā informācija un pieredze, audita ziņojumi, ziņojumi par krāpšanu un kontroles pašnovērtējumi) iestāde glabā līdz 2028.gada 31.decembrim atbilstošā sadalījumā pa gadiem.
18. Vadošā iestāde sagatavo, aktualizē (nepieciešamības gadījumā par izdevumu deklarēšanas posmu iesaistot Valsts kasi kā sertifikācijas iestādi) un saskaņo ar iestādēm šīs metodikas 6.punktā minēto pasākumu plānu krāpšanas un korupcijas risku mazināšanai ES fondos, kur norādīti būtisko risku mazināšanas pasākumi iestādēs, kā arī ietverti horizontāli nepieciešamie pasākumi risku mazināšanai.
19. Pasākumu plāns krāpšanas un korupcijas risku mazināšanai ES fondos pēc apstiprināšanas ir pieejams tīmekļa vietnē www.esfondi.lv sadaļā [2014.-2020.gads / Ieviešana / Risku pārvaldība](#).
20. Vadošā iestāde (deleģēto funkciju pārbaūžu ietvaros sadarbības iestādē) pārliecinās par krāpšanas un korupcijas risku mazināšanas pasākumu ieviešanu sadarbības iestādē un republikas pilsētu pašvaldībās, ar kurām noslēgts deleģēšanas līgums, atbilstoši ar iestādēm saskaņotajam pasākumu plānam.
21. Vadošā iestāde risku pārvaldības darba grupā¹⁰ pārliecinās, ka Valsts kasē kā sertifikācijas iestādē tiek vadīti ar izdevumu deklarēšanas posmu saistītie krāpšanas un korupcijas riski, kā arī tiek ieviesti krāpšanas un korupcijas risku mazināšanas pasākumi.
22. Vadošā iestāde, analizējot iestāžu krāpšanas riska novērtējumu, atkarībā no riska līmeņiem un aizdomu par krāpšanu, kā arī faktiskajiem krāpšanas gadījumiem ES fondu projektu ieviešanā, var lemt par šīs metodikas 4.punktā norādītās novērtēšanas biežuma izmaiņām.
23. Šīs metodikas 1.pielikumā shematiski attēlota Regulas 1303/2013 125.panta 4.punkta c) apakšpunkta ieviešana.

¹⁰ Tiek izveidota saskaņā ar Finanšu ministrijas rīkojumu "Par Eiropas Savienības struktūrfondu, Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta, Latvijas un Šveices sadarbības programmas risku pārvaldības darba grupu"

